

HADÎSLERİN REHBERLİĞİNDE

TASAVVUF

El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben müberaken fîh. Alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü fe-kale Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem.

Aziz ve muhterem kardeşlerim.

Allahu Teâlâ hazretleri ibadetlerimizi, namazlarımızı kabul eylesin, dualarımız müstecap olsun. Cenâb-ı Hak istediklerimizi bizlere ihsan eylesin.

Bu hayata imtihan için geldik. Onun için yaşıyoruz. İmtihanın içindeyiz. Tabi Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmaya gayret etmemiz lazım. Her şeyi ölçmemiz, tartmamız, adımımızı düşünerek atmamız lazım geliyor. Onun için ibadet ediyoruz. Namaz kılmamızın sebebi o, oruç tutmamızın sebebi o, hacca gitmemizin sebebi o. Allah emretti, emrini tutalım, sevap kazanalım, sevdiği razı olduğu kul olalım diye.

Tabi sevdiği razı olduğu kul olmak için ilim öğrenmek lazım. Yani bilmek lazım, neleri sevdiğini, neleri yaparsak sevap kazanacağımızı bilmemiz gerekiyor. Onun için bizim tekkenimizde bizim hocamızın hocasının hocası olan Ahmed Ziyâeddin Gümüshânevî Hazretleri, hadîslerden bir kitap toplamış, bu hadîs-i şerîfleri okusun benim dervişlerim, ihvanım. Kısa zamanda Peygamber efendimizin hadîslerini okumaktan bir derli toplu bilgi hâsıl olur zihninde, hatırlı bir bilgin olur, âlim olur diye bize âdet eylemiş.

Yani her tekkenin âdâbı, erkânı vardır. Sarığı, kavuğu vardır, cübbesi vardır. Kapıdan girerken selamlama şöyle olacak, sağ ayağının başparmağını sol ayağının başparmağı üzerine koyacak, elini çaprazlama şöyle tutacak, belini şu kadar kıracak, şöyle yapacak, böyle yapacak diye merasim.

Ama onların aslı ne?

Yani mühim olan Resûlullah sallallahu aleyhi vessellem efendimizin emrettiği şeyleri yapmak olduğu için. Yani herkes bir şeyler yapıyor ama biz de bugün hayatımızda pek çok şey yapıyoruz. Giyim, kuşam, konuşma, örf, âdet, yeme, içme birçok şeyler yapıyoruz ama

hangisi doğru, hangisi yanlış diye düşünerek Allah'ın rızasını kazanalım diye hareket ettiğimiz zaman, yapmamız gereken şey çok açık seçik ortaya çıkıyor ki, Peygamber efendimizin tavsiye ettiği şeyler en uygun şeyler.

Çünkü Allah'ın peygamberi, insanları öğretmek, eğitmek için gönderdiği, vazifeli, görevli kulu. Elbette kendisi;

Vemâ yentiku 'ani-lhevâ. (Necm Suresi 3. Ayet).

Kendi keyfinden değil söylediklerini, Allah'ın emirlerini bize nakletmiş.

Onun için sohbetlerimizin, bizim tekke-mizde sohbetlerin hadîs-i şerîf üzerine olması ve mürîd, mürşîd ve bilmem tasavvuf âdâbı dediğimiz şeyin de hadîs-i şerîfler olması çok güzel, çok büyük bir nimet. Yani çok ayrı bir hava. Bu çok güzel bir şey, çok. Aslında öze dönüş, asla dönüş, dinin asıl kaynağından, pınarın tertemiz çıktığı yerden, böyle suyu içmek gibi tatlı güzel bir şey.

Çünkü daha sonra yaptığımız şeyler ne derece doğru diye kendi kendimize soruyoruz yani bid'at olmasın, yanlış olmasın, dinde sonradan uydurma bir şey çıkartmış olmayalım diye. Biliyorsunuz İstanbul'da türbesi bulunan

Peygamber efendimizi evinde bir müddet misafir etmiş bulunan Ebû Eyyüb el-Ensârî hazretleri, Abdullah İbn Ömer'in düğününe geldiği zaman radıyallahu anhuma duvara asılı bir örtü gördü. Örtüyü görünce dedi ki; bu nedir?

İşte düğün diye duvara astık dediler. Dedi ki; Resûlullah sallallahu aleyhi ves-sellem zamanında ben böyle bir şey görmedim dedi. Bunu siz çıkartmışsınız. Böyle şey olmaz dedi. Resûlullah zamanında olmayan bir şeyi çıkartılan bir yerde, çıkartan bir yerde ben duramam dedi, kalktı. Yapma, etme, tamam, onu kaldıralım, o örtüyü kaldıralım falan dediler ama durmadı. Sahabe-i Kirâm'ın anlayışı buydu. O halde Allah şefaathlerine erdirsin bu mübarek büyüklerimizin, ciddi âlimlerimizin. Yani bizi.

Evladım tasavvuf mu istiyorsun?

Evet.

Evladım Allah'ın sevgili kulu mu olmak istiyorsun?

Allah'ın evliyâsı mı olmak istiyorsun?

Evet.

Evladım dinin tam özüne uygun mu yaşamak istiyorsun?

Evet. Tamam. O zaman hadîs-i şerîf oku.

Bize hadîs-i şerîflerden bir kitap derlemiş, Elhamdülillah. Şimdi bizim bunları okuduğumuz zaman önümüze bir başka kitap koysalar deseler ki; tasavvuf adabına dair şu kitabı oku. Zaten bu, işte her şeyin özü, adabı bu, İslam'ın özü Peygamber efendimizin hadîs-i şerîfleri. Her zaman da üstüne bastıra, bastıra da söylüyorum, hem Türkiye'de hem dış ülkelerde, hem fakültede her zamanında söyledim. Peygamber efendimizin sünneti, ümmeti teşkil eden bir çimento gibi. Yani dünyanın neresine giderseniz gidin, parça, parça, çakıl, kum, temel taşı, vesaire inşaat malzemesi çeşitli oluyor ya ama bunların hepsini bağlayan harç hadîsi şerîflerdir.

Malezya'da da hadîs-i şerîfleri okuyor, aynı cins insan oluyor, Pakistan'da da okuyor aynı insan oluyor, Türkiye'de de okuyor aynı insan oluyor. İsveç'te birisi müslüman oluyor, hadîs-i şerîfleri okuyor aynı insan oluyor. Yani müslümanları aynı zevklere sahip, aynı şeyle yoğurulmuş zihniyetle, güzel imanla yoğurulmuş, aynı cins kardeşler haline getiriyor. Farklılıkları kaldırıyor.

Hadîs-i şerîfleri kaldırdığınız zaman şey başlıyor. Türkiye Müslümanlığı, Arap müslümanlığı, bilmem ne müslümanlığı, bilmem ne müslümanlığı diye tipler, çeşitler başlıyor. Hakikaten de yadırgıyoruz. Mesela ben Bosnalıların bir camisine gitmiştim. Orada baktım kadınlar erkekler güzel hizmet ediyorlar. Erkeklerin arasında filan, siz de var mıydınız bilmiyorum. Çok yadırgadım, onlar garipsemiyorlar. Çünkü Bosna müslümanlığı olmaz. Bosna müslümanlığı, Kulu müslümanlığı, Ankara müslümanlığı, benim memleketim Çanakkale, Çanakkale müslümanlığı böyle bir şey yok.

Ne var?

Resûlullah Efendimizin sünneti olan müslümanlık var. Ben buna sahabe müslümanlığı diyorum. Çünkü sahabeyi öğretti Peygamber efendimiz. Sahabe-i Kirâmı öğretti, yetiştirdi.

O halde asıl Müslümanlık ne?

Peygamber efendimizin yetiştirdiği insanlardan göreceğimiz müslümanlık. Peygamber efendimizin müslümanlığı ama işte ashabını böyle yetiştirmiş. Peygamber efendimiz kendisi peygamberdi de ashabı işte, onun yetiştirdiği yeryüzüne saçılmış cevherler, mücevherat, gökyüzündeki inciler gibi. Peygamber

efendimiz gökteki yıldızlara benzetmiş. Çünkü yıldızlara bakıp yön tayin ederlermiş, yönünü doğru yönünü bulsun diye.

Sünneti seniyye çok önemli ve dikkat edilirse, İslam'a kastetmek isteyenler yani müslümanı zayıflatmak, işte Filistin, işte bilmem Cezayir, işte bilmem Pakistan vesaire. En başta ilk tahrip etmek istedikleri hadîs-i şerîf, ehli sünnet müslümanı.

Hadîs-i şerîflere itiraz.

Ne oluyor?

Diyor ki; burnunu kıvırıyor, tamam diyor. Sen hadîs okuyorsun ama bakalım sahîh mi diyor. Hemen ilk itiraz öyle. Tabii doğru. Ben ondan aslında gocunmuyorum. Tabi sahîh olan hadîs-i şerîfleri söylemeliyiz, anlatmalıyız, dinlemeliyiz. Şüpheli, yarım yamalak olanları şey yapmamalıyız. Ama böyle diyen insanlara tamamen sahîh olan hadîsi şerîfleri okuduğumuz zaman da, al sana Buhârî'nin, Müslim'in, Tirmizî'nin, Ebû Dâvûd'un rivayet ettiği hasen ve sahîh hadîs-i şerîf dediğiniz zaman, o zaman da yanaşmıyor. Haa, demek sen bahane arıyorsun. Yani bir itiraz yapıyorsun. Onun karşılığını gösterince, bu sefer başka bir itiraz.

Yine yani senin amacın başka demek ki, o anlaşılıyor.

Şimdi benim aklıma gelen, tabi bu bir kişinin belki yapacağı bir şey değil, ama aklıma gelen. Bir mektep işi bu yani. Bizim bir tefsir dersimiz olması lazım. Açmalıyız. En sağlam, titiz âlimin tefsirini okumalıyız. Bir kere Kur'an-ı Kerîm bilgimiz sağlam bir yerden sağlansın.

İkincisi hadîs dersimiz de olması lazım.

Üçüncüsü insanların ruh eğitimi dersinin olması lazım. Ruh eğitimi. Çünkü ruh eğitimi olmayan bir insan, ruhsal bakımdan hasta oluyor. Ruhi bakımdan sakat oluyor. Ahlâki bakımdan da düşük oluyor. Bu eğitimin görülmesi lazım. Yani ruhunun da terbiye edilmesi lazım. Ahlâkının da güzelleştirilmesi lazım. Bunun da dersi olmalı. Bunun da sırayla konuları öğretilmeli ve insanlar eğitilmeli. Tabi bunu öğreten ilme tasavvuf demişler ama, tasavvuf rağbette olduğu için de, yani sevildiği için de kıymetli bir ilim olduğundan, hem marifetullahı öğretiyor, hem güzel ahlâkı öğretiyor. Hem de mutasavvurların çoğu sevimli insanlar olduklarından. Yunus gibi, Mevlânâ hazretleri gibi, İbrahim Hakkı Erzurumî gibi, Eşrefoğlu Rumî gibi

filan böyle halkın çok sevdiği insanlar olduğundan taklitleri de çok olmuş. Hakikileri ile taklitleri karışmış. Bilenle bilmeyenler aynı torbaya konmaz.

Yani bir tasnif denilen bir şey var. Meyveleri bile tarladan topladıktan sonra boylarına göre sıralıyorlar, yumurtaları bile sıralıyorlar. Altı derecesi var, benim Almanya'da gördüğüm, yumurtaların büyüklüğüne göre, ağırlığına göre birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı klas, yani altıncı, altı numaralı yumurtayı aldığın zaman yani bu tasnifsiz olmaz. Tarladan topladığın elmayı gümbür böyle kasaya dökersen olmaz. Bir kere çürüklerini ayıracaksın. Elma güzeldir ama çürüğü de vardır.

Tasavvufta güzeldir ama bozuğu da var. Bozuğunun yüzünden, sağlamını da mı şey yapacağız?

İsrâiliyatla dolu tefsirler varmış diye, tefsir ilmini mi reddedeceğiz?

Mevzû hadîs-i şerîfler var diye hadîs-i şerîfleri mi reddedeceğiz?

Sapık fırkalar var diye ilmi kelâmı mı reddedeceğiz?

Olmaz. Böyle şey olmaz. Yani bozuk otomobiller var, kaza oluyor diye otomobile mi binmiyoruz gibi, yani bilmiyorum, çeşitli benzetmeler yapılabilir, bazı uçaklar düşüyor diye uçağa mı hiç binmeyeceğiz. İstersen binme, sen bilirsin de, olmuyor işte. 21 inci yüzyılda işler yürümüyor.

Şimdi bu ahlâkın düzeltilmesi için bir mektebin açılması lazım. Biz bu mektebe kaydolmalıyız. Bu mektepte eğitim görmeliyiz. Benim hoşuma gidiyor. Sıtkı kardeşimiz izin alıyor. Bir hafta on gün bir başka şehre gidiyor. Bir kurs görüyor geliyor. Zaten işi gücü olan kocaman adam, usta ama bir kurs görüyor geliyor. Bu günde bir başka arkadaş kursa gitti. O da bir müddet kurs görecektir gelecek. Yani kurs görüyor. Yetişmiş bir insan bile yeni bir şeyi öğrenmek bakımından, kendisini yükseltmek bakımından kurs görüyor da.

Biz müslümanlığımızı hiç yükseltmeyecek miyiz?

Hep eski şekilde mi kalacağız?

Hep tereddütler içinde mi kalacağız?

Hiç adam olmayacak mıyız?

Böyle geldik böyle mi gideceğiz?

Yani âma geldi, âma göçtü.

Yani manevi bakımdan gözü hiç açılmadı. Gerçekleri hiç görmedi. Allahu Teâlâ hazretleri bazı insanları ahirette kör olarak hasredecekmiş. O da diyecekmiş ki; Kur'an-ı Kerîm'den.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى

Kâle rabbi li-me haşertenî a'mâ. (Tâ-Hâ Suresi 125. Ayet)

Ya Rabbi!

Sen niye beni böyle âma olarak haşrettin.

وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا

*Ve kad küntü basîran.*¹

Dünyada benim gözlerim görüyordu. Şimdi burada niye âma oldum ben. Etrafımı hiç göremiyorum.

Niye?

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا

Kâle kezâlike etetke âyâtünâ fenesîtehâ.

¹ 20/Tâhâ, 125.

Dünyada iken âyetlerimiz sana gelmişti.
Sen onları hiç hatırında tutmadın, unuttun.

وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى

*Ve kezâlike'l-yevme tünsâ.*²

İşte bugün sende öyle ceza olarak rahmetimden uzak kalıyorsun, unutuluyorsun.

Demek ki, bazı insanlar âma gelip âma gidiyor.

Geliştirme yok mu, yani tasavvufta, dinde?

İman da insan hiç gelişmeyecek mi?

Böyle gelip böyle mi gidecek?

Hiç ilerlemeyecek mi?

Yükselmeyecek mi?

İncelmeyecek mi?

Güzelleşmeyecek mi?

Kırk yıl tekkede hizmet görüyor, tekke âdâbının birinci maddesini öğrenmemiş, ihtiyarlamış gitmiş. Ama bilgi öğrenmiş. Hayır, öğrenmemiş, malumat yığını ama kendisine tesir etmemiş, faydası yok. Kırk yıl tekkede kalmış, hiç bir şey öğrenememiş, hiç anlayamamış,

---

² 20/Tâhâ, 126.

kalkmış gitmiş. Böyle olmaması lazım. Gelişmemiz lazım. Gelişmemiz için de çalışmamız lazım. Bunu mektebini açmamız ve işletmemiz lazım. Eğitimini de yapmamız lazım. Başka çaresi yok.

Bilmeliyiz ki, sinirlenivermek bir kusurdur. Sabretmek bir meziyettir. Cömertlik bir ahlâki yüksekliktir. Yardımseverlik bir huydur, güzel bir huydur. Cimrilik kötü bir huydur. Kötülerini atabilmeliyiz, değişmeliyiz, değiştirmeliyiz kendimizi, iyileri de alabilmeliyiz.

Yani bu dersleri çoğaltmak lazım. Benim çok hoşuma gidiyor şahsen kendim çok beğeniyorum. Böyle akşamları fırsat oluyor, herkes işini gücünü bitirmiş oluyor. Geliyor zaten yatsı namazını evde de kılacak, burada kılıyoruz, tamam. Ondan sonra da bir kaç hadîs-i şerîf okuyoruz ama, bir kaç hadîs-i şerîf okuyoruz, üç tane okuyoruz.

Sonra sadece hadîs-i şerîfler yok, âyetleri bilmiyoruz. Yani koca koca konuları bilmiyoruz. Çok önemli konuları bilmiyoruz. Adam küfre düşüyor. Eline kalemi alıyor, dinin aslı budur diye döşeniyor makaleyi, bilmiyor ki zavallı, lise mezunu, Arapça öğrenmemiş, hafız

değil, din kitaplarını okumamış, kendi lise kültürüyle makale yazıyor. Hem sapıtıyor kendisi, hem de kendisini okuyanları sapıttırıyor. Çünkü cahil. Millette onu böyle dergi çıkartıyor diye, makale yazıyor diye bir şey sanıyor. Halbuki bilmiyor, yani bilmediğini de bilmiyor. Bir şey bilmediğinin de farkında değil.

O zaman yakıyor, yıkıyor, inkâr ediyor her şeyi, küfrün içine dalıyor, çıkıyor. Tekrar dalıyor, dibini boyluyor, gılık, gılık, gılık, boğulmuyor, tekrar yukarıya çıkıyor, tekrar dalıyor, küfür deryasında iniyor çıkıyor.

Allah cümlemizi korusun. Allah hepimize basiret ihsan etsin. Dinin güzelliğini, İslam'ın inceliklerini anlayıp, iyi sağlam müslüman olmayı nasip etsin. Bir de güzel huylu eylesin. Yani insan tek başına olsa, huyun pek önemi olmayacak ama belki tek başına da önemi var. Mesela, sabretmek bir huy. Sebat etmek bir huy. Azmetmek bir huy. Bunlar da lazım. Tek başına olan bir insanda bile.

Kur'an-ı Kerim'i ezberlemeye başlamış, bırakmış. Olmaz. Başladığını bitirmek lazım. Nafile bir namaza, yani farz olmayan bir namaza, şurada Allah rızası için arkadaşlar gelin-

ceye kadar iki rekât namaz kılayım, Allahu Ekber diye bir namaza dursa insan burada, ondan sonra dişi kanayı verse, abdesti bozulsa, namazdan çıksa. Ne olacak? O çıktığı namazı yeneden ödemesi lazım. Borç oldu.

Neden?

Nafile bir ibadet bile olsa, başladığı zaman artık mecburiyet oluyor.

Eh, bir işi başlayınca bitirmek te sebat dediğimiz şeyi istiyor. Sebat. Dur yani. Sağlam dur kardeşim. Dediği şeyi istiyor. Sağlam duramazsa ayağı kayıyor. Sendeliyor, devriliyor, tuşa geliyor. Olmuyor. Şeytan aldatıyor, kandırıyor. O da bir huy.

Yani tuttuğunu koparmak, azmetmek, azmettiği şeyi, sebat edip sonuna getirip yapmak. Bunu da öğrenmemiz lazım.

Mesela ben bizim çocukları bazen gönderiyorum bir yere, şunu alın gelin. Biraz sonra sallanarak geliyor, yok diyor. Git bir daha, git bir daha bir ara. Orada diyorum, biliyorum orada olduğunu. Çünkü dikkatli aramıyor. Şu odadan diyorum mesela bardağı getir gel, şöyle bir bakıyor, yok diyor geliyor. Dikkatli ara. Bulamadım, bir daha ara.

Yani neyi öğretmeye çalışıyoruz?

Emrolunan şeyi anlayıp tam yapması.

Bir yaz aile toplantısı, eğitim toplantısı yapmıştık, Toros dağlarında. Çok güzel bir göl kenarında. Kova da gölünün kenarında. Oraya ben şeyleri de çağırdım. Yani önümüzde hadîs kitabı var da. Hatıra anlatıyoruz. Kusura bakmayın. Yani sohbet, çayda gelecek zaten biraz sonra.

Oymakbaşını da çağırdım, Sıtkı. Oymak başkanı. İzcilerinde rütbeleri var ya. Yüzbaşı, onbaşı, çavuş, mavuş, bilmem ne, bin başı neyse. Yüksek, çok yüksek rütbeli bir şeyi çağırdım. Orada ders verdi gençlere.

Yani gençlerin ihtiyacı olan şeyleri onlara öğretmemiz lazım.

Nerden?

Nasıl öğreteceğiz?

Biz gençlere neler öğretileneğinin incelemesini yapmış mıyız Muzaffer?

Yaptın mı sen?

Çocukların yetişiyor. Yapmadın. Yapmamışız ama Avrupalılar yapmış. Çocuklara şunları öğretmeliyiz, bunları öğretmeliyiz.

Bak Refet'in çocuğu ilkokula gidiyor, geçen gün bana kek ikram etti. Bunu ben yaptım hocam dedi. Nasıl yaptın dedim?

Mektepte öğretiyorlarmış. Türkiye’de hiç böyle bir şey duydunuz mu?

Hiç duymadık. Çünkü hayatta insana yemek pişirmek lazım. İvır zıvır olmasın ama yemek pişirmek lazım. Yüzmeyi öğretiyorlar. Bizim Cevdet kardeşin çocuğu öteki derslerden hepsinden geçti, geçti. Yüzmeden ikmale kaldı. Karnesini getirdi. Aklım durdu benim. Yüzmenin bilmem kaç çeşidi var. Hepsini sıralamış, sırt üstü yüzmek, kurbağalama yüzmek, kelebek yüzmek, bilmem ne yüzmek, bilmem ne yüzmek, bilmem ne. İngilizce adları madmaları ikmale kalmış orada. Çok hoşuma gitti bayıldım.

Şimdi ben oymak başkanını çağırdım, ders veriyor, gençler de ilgiyle dinliyorlar, çınarın altında göle karşı, çayırdaki, çamların arasındaki bir vadide, çok güzel manzara, sonra gölde de yüzüyoruz, tatlı su gölü, ağzına su girse bile şerbette yüzüyorsun gibi oluyor, gayet güzel, çok hoş. Yani tuzlu suda yüzmek gibi olmuyor. Tadına doyum olmayan bir şey. Şimdi izcilik derslerine bende oturdum aha bu sakallımla, ben de takip ettim. Çok faydalı şeyler. Çocuk dağda ormanda kaldığı zaman, uçak

düştü, paraşütle atladın. Ormanda ne yapacaksın?

Hadi bakalım ayıkla pirincin taşını. Annen gelsin de yemek yapsın bakalım. Hadi bakalım suyu nerden bulacaksın? Bardak yok, çanak yok. Karnını neyle doyuracaksın? Hangi otlar zehirli?

İzmir'in aşağısında bir milli parkta, 70 çeşit zehirli otları anlatıyordu, geçen gün okuduğum mecmua. Otun zehirlisini bileceksin, meyvenin tatlısını bileceksin, öldürenini öldürmeyenini bileceksin. Çok güzel şeyler anlattı. Oymak başkanı, derya gibi bilgili, çok güzel şeyler anlattı. Sonra işte ağaca tırmanma vesaire filan derken. Hadi dedim; Kim şu ağaca tırmanırsa. Bakalım kim tırmanacak?

Başladılar, döküldüler. Ağaç büyük, böyle tutup da hemen tırmanılacak gibi değil, kocaman bir ağaç, çınar ağacı, tırmanamıyor çocuklar. Bir tanesi yarıya kadar tırmandı. Olmuyor dedi indi. Dedim bak, tırmanırsın, hadi gayret et, bir daha bir gayret etti, tırmanamadı. Dedim ki; çıkarsan bisiklet vereceğim. Bisiklet mükâfatını koyunca çıktı. Gördün mü nasıl oluyor muş?

Yani azîm.

فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ

*Fe-izâ 'azemte fe-tevekkel 'alallâhi.*³

Çocuklarımızı yetiştirmemiz lazım. Çocuklarımızı yetiştirmiyoruz. Çocuk sigaraya alışıyor. Çocuklarımızı yetiştirmiyoruz. Çocuk kahveye alışıyor. Çocuklarımızı yetiştirmiyoruz. Çocuk kötü huylara alışıyor.

Ben Avusturalya'da izci teşkilatı kurdurdum. İslami izci teşkilatı. Belki Ak yayın da gördünüz şeylerini?

Kılık kıyafet nasıl olacak? vesaire filan. Lazım, bunların hepsi. İnşallah bu zihniyetle yani bu azîm ile, bu âşk ile, bu şevk ile çocuklarımızı en iyi çocuk, en başarılı çocuk yetiştirmek için gayret edelim. Çocuklarımızın üzerine eğilelim. Kendimizi de. Kendimizi de günden güne geliştirelim yani. Aynı eski hamam, eski tas. Benim oğlum bina okur, döner, döner yine okur, döner, döner yine okur. Yok mu bunun biraz daha binadan ötesi? Daha ötesi. Daha yükseği yok mu? Oraya doğru gitmemiz lazım.

Evet, bu bir ders. Hadîs-i şerîflerden olmadı ama, hadîs dersinin mukaddimesi olarak

³ 3/Âl-i İmrân, 159.

inşallah. Yani içimden geçti ki, sadece hadîs dersi yapmayalım burada. Tefsir dersi, bilmem tasavvuf dersi ama, herkesin bildiği cinsten değil. Özü, aslı, dinin esası neyse o. Hepimiz kocaman, kocaman adamlar olmuşuz, kimimizin çocuğu yetişmiş, bir de evlendirmişiz, dede olmuşuz, hâlâ huylarımız, hâlâ huylarımız 15 yaşındaki gibi olmaz.

Güzel huyları almak lazım. Kötü huyları atmak lazım. Hâlâ sinir, hâlâ kırgınlık, hâlâ küskünlük, hâlâ kibir, kendini beğenmişlik, kurtaramıyoruz kendimizi. Çünkü çalışma yapmıyoruz. Temizleme yapmazsan, elin temizlenmez ki. Elini yıkamazsan, yağlı kara olmuş, arabayı tamir etmişsin, onu bayağı sıkı bir şekilde yıkaman lazım, tekrar tekrar sıcak sularla, özel temizleyicilerle yıkaman lazım ki, elinin kiri gitsin, yoksa simsiyah kalır.

Evet. Peygamber sallallahu aleyhi vessellem efendimizden birinci hadîs-i şerîf. Ebû Hüreyre radiyallahu anh rivayet eylemiş. Deylemî radiyallahu anh *Müsnedü'l-Firdevs* isimli meşhur hadîs-i şerîf kitabına kaydetmiş.

a. İbadetin Beş Yolu

Diyor ki Efendimiz sallallahu aleyhi vessel-lem;

خَمْسٌ مِنَ الْعِبَادَةِ: قِلَّةُ الطَّعْمِ وَالْقُعُودُ فِي الْمَسَاجِدِ
وَالنَّظْرُ إِلَى الْكَعْبَةِ وَالنَّظْرُ فِي الْمُصْحَفِ مِنْ غَيْرِ
أَنْ يَقْرَأَ وَالنَّظْرُ فِي وَجْهِ الْعَالِمِ

Hamsün mine'l-'ibâdeti kılletü't-ta'âmi ve'l-ku'ûdü fi'l-mesâcidi ve'n-nazaru ile'l-ka'beti ve'n-nazaru fi'l-mushafi bi-ğayri en yekra'a ve'n-nazaru fî vechi'l-'âlimi.

Eyvah, sonunda bize biraz fayda çıktı, inşallah kendisine yontuyor demezsiniz.

Sadaka rasûlüllâhi fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Beş şey ibadettendir diyor Peygamber efendimiz. Beş şey ibadettir. Geçen günde söylediğimiz gibi ibadetin en meşhuru, bizim en bildiğimiz namazdır. Namaz bir ibadet. Allah Ekber, dört rekât, sekiz rekât, öğle namazı on rekât, teravih 33 rekât şeyleriyle beraber. Namaz. Oruç ta bir ibadet. Hac da bir ibadet. Tamam. Güzel. Zekâtta bir ibadet. Tamam. Daha başka?

Bak başka çeşitleri de var. Hatta sükutta ibadet. Susmasını bilmiyor bazıları. Beş kuruş veriyorsun, konuşturmaya başlıyorsun. Beş bin kron versen susmuyor. Konuşmaya alışmış. Susmayı bilmiyor.

Recai Kutan anlatmıştı. Birisine misafir gitmiş. Ben böyle dersi biraz sohbet havası içinde anlatmayı seviyorum. Çünkü onlar daha çok hatırda kalıyor. Hadîsi unutuyor da millet, anlattığımız fıkrayı unutmuyor. Şimdi ev sahibi demiş ki; öp bakalım amcanın elini, öpmüş filan. Amcası Recai amcası yani. Bak bu bizim oğlan neleri bilir?

Hadi evladım şunu oku, bıdır, bıdır, bıdır, tamam onu okumuş. Hadi şunu yap. Bunu yap bilmem ne filan yani hünerlerini döküyor ortaya. Maksadı aferin almak, çocuğunu şey yapmak filan. Konuşuyor çocuk boyna.

Demiş nasıl? Demiş. Recai Kutan'ın da şurasına gelmiş demek ki. O da sakın bir insan ama güzel bir söz söylemiş.

Demiş ki; aferin, çocuğuna konuşmayı öğretmişsin, bundan sonra da susmayı öğret demiş. Hakikaten susmayı da öğretmemiz lazım. Susmakta ibadet. Susmasının, susulacak yerini bilmekte önemli.

İki şey insanı çileden çıkartır. İki şey. Bir. Susulacak yerde konuşmak. Sussana yav. Şimdi burası konuşma yeri mi? Sus. Boyna dırdır, birbir, konuşuyor. Olmaz. Ya sus. Susulacak yerde konuşmak insanı kızdırır. Nidayi bey bile kızar. O kadar tatlı bir insan. Değil mi? Camide boyuna konuşsa ne dersin? Dönersin. Susun ya dersin. İbadet oluyor. Olmaz dersin filan.

Bir. Susulacak yerde konuşmak.

Başka ne kızdırır insanı?

Konuşulacak yerde de susmak. Bir haksızlık yapıyor. Konuşsana be mübarek. Dut mu yedin? Dut yemiş bülbül gibi susuyorsun. Konuşsana hadi. Savunsana. Ağzı var, dili yok adamın. Dilini çıkar bakalım. Yok dili. Ne oldu senin dilin? Yuttum. Dili yok, gitmiş, karnına gitmiş. Böyle şey olur mu?

İslam'da tesettür yok. İslam'da tesettür olmaz olur mu? Var. Bir metre bez parçası. Sen ne diyorsun ya? Askerlerin seni asması lazım.

Bayrak ta bir metre bez parçası. Bayrağa laf söylettiriyorlar mı?

Sabahları kalkıyorlar, akşamları kalkıyorlar, karşısında diziliyorlar, marş çalınıyor, selam duruluyor. Göndere çekilirken, gönderden

indirilirken, tiiiiiiiiiii, ses çıkıyor, kazık gibi millet duruyor. Hadi bir karış bez ona de bakalım. Buldun zavallı kızları, hamisiz, himayesiz, yardımcısız. Bir karış bez. Hadi bakalım. Askerlerin bayrağına da bir şey de. Sancağına de, alay sancağına bir laf söyle bakalım. Bütün alay ölüyor sancağı kurtarmak için. Sancak esir olmasın diye. Al sana bir karış bez. Öyle şey mi olur?

Sonra bir karıştan daha az bezlerde var. İnsanın iç çamaşırları var, donu var, monu var. Öyle karışla mı ölçülür yani? Gördüğü vazifeyle ölçülür. Hadi bakalım önemsizse donunu da çıkart bakalım. Haklı değil miyim? Biraz ayıp mı oluyor bilmiyorum yani. Bir karış bez diye küçümsemek olur mu?

Bir karış bez, bin tane ayıbı örter. Eee, bunlar söyleniyor, herkes susuyor. Salonda herkes, Sayın Reisi Cumhur da orada, hukukçu. Anayasa mahkemesinden cumhurun başına reis olmuş olan zat. Onun huzurunda bu konuşma veriliyor. O da susuyor. Herkes susuyor. Olmaz. Hakk'ın.

Hakkı kim savunacak?

Hakkı kim savunacak?

Hakk'ın hiç dostu yok mu?

Hakk'ın hiç ehli yok mu ya?

Herkes batıldan yana mı?

Hakkı söyleyecek bir insan yok mu hiç?

Herkes yamuk mu konuşacak?

Yamukluklar ülkesinde yumuk konuşma.

Yani iş bu mudur?

Doğru konuşmamak mı esastır?

Evet. Neyse, beş şey ibadettendir diyor Peygamber efendimiz. Demek ki, sükutta ibadet olduğu gibi. Haa sonra, çok kıymetli bir ibadet daha, çok kıymetli. Bu felsefeyle filan ilgilenen arkadaşlar kimlerse.

Lâ ibâdete ke't-tefekkûri. Tefekkür kadar kıymetli ibadet yok buyurmuş Efendimiz. Bak tefekkür de ibadet. Başını önüne eğmiş, Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî gibi, tefekkür ediyor. İbadet. İbadetlerin en kıymetlisi tefekkür.

Bazen.

Tefekkürü sâ'atin ke-ibâdeti senetin. Bir saatlik tefekkür bir senelik ibadet gibi olur.

Bazen de.

Tefekkürü sâ'atin ke-ibâdeti sittîne senetin.

60 sene ibadet kadar kıymetli olur. Çünkü insan bir tefekkür eder. Bir anlar gerçeği uyar.

Ne dedi o İsveç’li, Göteborglu müslüman olmuş olan?

Bir hafta on gün önce müslüman olmuş olan kardeş.

Niye müslüman oldun dedim ben?

Dedi ki; Kur’an-ı Kerîm’i okudum. Anladım ki, başka çare yok, seçenek yok. Müslüman olmak lazım. Müslüman oldum.

Bak tefekkür etti, düşündü.

Sen dedim Müslüman olunca ailen ne yaptı?

Ailenin ortasına bomba atılmış gibi oldu dedi.

Ne olur?

Doğru.

Ailenin ortasına şuraya bir bomba atsa birisi ne olur?

Herkes yaralanır. Bir el bombası buradakilerin hepsinin hakkından gelir, ortaya bir atıldı mı. Bomba düşmüş gibi oldu dedi. Ama yapıyor.

Neden yapıyor?

Düşünüyor, okuyor. Düşünüyor başka çare yok. İslam’dan başka yol olmadığını gördüm. Başka seçenek olmadığını gördüm Müslüman oldum dedi. Çok güzel. Düşündü. Ağır başlı bir

söz söyledi. Yani kitaplara girecek bir güzel söz söyledi o. Kamil'in kardeşinin evinde, Ömer'in evinde, herkes duydu. Çok şahane bir sözdü.

Demek ki tefekkür de çok kıymetli bir ibadetmiş. Bunu İsveçlilere doğru düzgün anlatsak, sırf bundan dolayı müslüman olurlar bazıları. Vay. Demek ki İslam, tefekküre bu kadar kıymet veriyormuş diye.

Burada da, Peygamber efendimiz beş şey ibadettendir diyor. Onları okuyacağız bu akşam. Tabi daha önceki konuşmamızın içinde hadîs-i şerîfler, âyet-i kerîmeler geçtiği için, sadece bu hadîsi okuyacağım, bu günkü ders bitecek, bu kadar. Ama iyi dinleyin.

Beş şey. *Hamsün mine'l-'ibâdeti*. Beş şey ibadettendir. Yani sevabı vardır. Yapan sevap kazanır. Bir. Biri ben söylüyorum saymak için, burada yok. Bir kelimesi yok.

Beş şey ibadettendir. *Killetü't-ta'âmi*. Yemeği azaltmak. Doktorlar bayılır bu söze. Yemeği azaltmak. Doktorların kendilerini ziyaret edenlere, muayeneye gelenlere ilk söylediği söz bu değil mi? Kardeşim ne bu böyle bu kadar kilo almışsın, yağlanmışsın, kolesterolün şuraya çıkmış, trigliseridler şöyle olmuş, böyle

olmuş. Oooo, hemen sen yemeği azalt. *Killetü't-ta'âmi*. Az yemek ibadetten.

Az yemekten insan ölür mü?

Ölmez. Az yemekten insan ölmez.

Nerden biliyorsun?

Sahabe-i Kirâm yemek bulamıyorlardı. Bir hurma ile bir gününü geçiriyordu. Bir hurma ile. Bizim yemekten sonra, ağzımızı tatlandırmak için, keyif olarak aldığımız bir hurma ile gününü geçiriyordu. Peygamber efendimiz bir orduyu gönderiyordu da, bir askeri birliği gönderiyordu da, onlara erzak olarak on tane kamyonla ikmal ve bakım için çuvallarla gıda göndermiyordu. Bir torbanın içinde hurma veriyordu. Komutana teslim ediyordu. Komutan da sayarak askerlere veriyordu. 15 gün, 1 ay, çölün içinde sefer yapıp, gidip geliyorlardı.

İranlılardan doktor geldi Medine-i Münevvere'ye tabib. İki ay kaldılar. Hiç bir kimse müracaat etmedi, hiç. Çünkü birçok hastalık çok yemekten oluyor.

Killetü't-ta'âmi. Yemeği azaltmak ibadettendir. Tabii oruç tutarsan, orucunda çok güzel bir ibadet olduğunu zaten biliyoruz. Ama oruç tutmasak bile, bir insan, az yemekte ibadettendir. Çünkü az yediğin zaman, deneyin,

denediğimiz bir şeydir, hepimiz biliyoruz. Az yediğimiz zaman, mide rahat oluyor, baş rahat oluyor, vücut rahat oluyor. İnsan sabahleyin rahat kalkıyor, her şey güzel oluyor.

Çok yediği zaman, hastalık oluyor, ağrı oluyor, sızı oluyor, kilo oluyor, yağ oluyor, tansiyon oluyor, bilmem ne oluyor, bilmem ne oluyor bir sürü sıkıntılar oluyor.

Killetü't-ta'âmi. Günlerce aç dururdu Peygamber efendimiz. Açlıktan karnı ağrıdığı için, yassı taş bağlardı karınlarına, o sıcak tutar biraz ağrıyı bastırır diye. Eve gelirdi yiyecek bir şey var mı diye sorardı camiden? Yok Ya Resûlullah deyince. Ben de zaten oruç tutmaya meyilliydim, oruç tutmayı düşünüyordum, niyet ettim oruca derdi.

Aylarca bacasından duman çıkmazdı, aş pişmezdi Peygamber efendimizin evinde.

Killetü't-ta'âmi. Az yemek bir, ibadet, sevap.

Ve'l-ku'ûdü fi'l-mesâcidi. Mescitlerde oturmak. Şey yapmıyor. Şimdi mescitlerde oturmuşuz, koltuklara oturmuşuz, yastıkları arkamıza koymuşuz, minderlere dayanmışız, rahatız, bu bile ibadet. Mescitte oturmak iba-

dettir. Tabi biz Şimdi burada eęer ben konuŐ-
masam, sđrf hoca efendi gelecek te namaz kı-
lacaęız diye burada beklediler ya, bizden önce
arkadaşlar, biz gelmeden önce, onların otur-
ması ibadetti. Şimdi ben konuŐtuęum için ilim
söylemek, ilim dinlemek o çok sevap ayrı. Ama
sđrf oturmak bile ibadet. Hatta bir namazdan
bir sonraki namaza kadar oturmak, bir namazı
kıldıktan sonra öteki namazı beklemek çok se-
vap. Çok büyük mkfaatı var. Hadđs-i Őerđfleri
okuduk evvelki günlerde. Belki unuttuk ama
sevap olduğunu biliyoruz. iki.

Üçüncüsü. *Ve'n-nazaru ile'l-ka'beti.*
Kâbe-i Müşerrefe'ye bakmak ibadettir. Sđrf
bakmak, Şimdi tabii hacca giden insan Kâbe-i
Müşerrefe'ye gittiği zaman ziyarete, Mescid-i
Harâm.

Kâbe nedir? Mescid-i Harâm nedir?

Mescid-i Harâm, kapılardan girdikten son-
raki mekan. Kapalı kısımları, pervaneleri, m-
ezzin mahfili, alt katı, st katı, merdivenleri
olan, kapılarda bekçilerin durduğu kısım, Mes-
cid-i Harâm. Avlu vesaire.

Kâbe, o avlunun ortasında, yetler yazılı,
siyah atlas örtüyle kapatılmıŐ, altın kapılı
bina, Kâbe orası. Beytullah veya Kâbe ikisi

aynı eşit. Beytullah da deniliyor o siyah örtülü yere, beytullah ta deniliyor, Kâbe-i Müşerrefe de deniliyor. Çünkü Kâbe, dikdörtgen şeklinde olduğundan o manaya, yani üç boyutlu olmasından dolayı, o isim herhalde olmuş olmalı. Onun adı Beytullah veya Kâbe. Etrafındaki namaz kıldığımız o yerler, tavaf ettiğimiz kısımlar orası El-Mescidi'l Harâm.

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا

Sübhânellezî esrâ bi-'abdihi leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksâ.⁴

Kur'an-ı Kerîm'de de geçiyor bu âyet-i kerîme de. El-Mescidi'l Harâm' ama ortasındaki bina Kâbe.

Bu Kâbe-i Müşerrefe, yeryüzünde Allah'ın ilk Allah'a ibadet için yapılmış, sevdiği ibadethanedir. İlk Âdem atamız zamanındandır. On dan sonra Nuh tufanında toprak ve kumlar altında kalmış. İbrahim Aleyhisselam zamanında oğlu İsmail'le yeniden onarılmış, temelleri çıkartılmış yapılmış. O günden bu güne kadar

⁴ 17/İsrâ, 1.

şey yapılmış, ahir zamana kadar da devam edecek Kâbe-i Müşerrefe.

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا
وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ^٥

İnne evvele beytin vudi'a li'n-nâsi lellezî bi-bekketi mübâraken ve hüden li'l-âlemîne.⁵

Mübarek Beytullah, Kâbe-i Müşerrefe. Buna bakmak sevaptır. Mescid-i Harâm'da otursan, namaz kılsan, Kur'an okusan, tesbih çeksen sevap. Kâbe-i Müşerrefe'nin etrafında dönsen, yani tavaf etsen.

Dönmeye ne derler?

Kâbe'nin etrafında, Kâbe-i Müşerrefe karşında olduğu zaman, sağ tarafına doğru şöyle dönmeye, yedi defa dönmeye bir tavaf derler. Tavaf yedi dönüşten ibaret. her dönüşe şavt derler. 7 şavttan ibaret olan takıma, yedili takıma tavaf derler, yedi dönüşlü ibadete tavaf denir. Tavaf çok sevap. Yani orada yapılacak işlerin en sevaplısı tavaftır. İkincisi namazdır. Ötekisi yani Beytullah'a karşı oturan bir insanın oraya kapılardan giren bir insanın yapacağı

⁵ 3/Âl-i İmrân, 96.

en sevaplı iş, tavaf etmektir. 120 sevabın 60'ı tavaf edenlere verilir.

İkincisi namaz kılmaktır, Kâbe'ye doğru. Kılabilirdiğin kadar namaz kılıyorsun. Kırkı şeye gide, namaz kılanlara gider. 20'si de, 120 sevabın öteki ibadetleri yapanlara gider.

Kâbe-i Müşerrefe'ye böyle bakmak sevaptır. Sırf bakmak. Yani namaz kılmak ayrı, tavaf etmek ayrı, onların sevapları mükâfaatları daha yüksek. Ama Kâbe'ye bakmak sevaptır. Allah ona öyle şeref vermiş. Kâbe-i Müşerrefe'ye bakmak sevaptır. İbadettir. Burada ibadettir diyor. Allahu Teâlâ hazretleri nasip etsin, görmeyenlere de.

Ve'n-nazaru fi'l-mushafi bi-ğayri en yekra'a. Okumasa bile. Okumadan Kur'an-ı Kerim'e bakmak, Mushaf'a bakmak o da ibadettir. Okumasa bile.

Bi-ğayri en yekra'a. Okumadan. Tabi okusa sevabı çok daha fazla, o ayrı, hem de o kadar fazla ki, elif, lam, mim dese, Elif'ine bir sevap, lam'ına bir sevap, mim'ine bir sevap. Yani Kur'an-ı Kerîm okuyan insan sevapları kaldırır götürür.

Bizim derin bilgimiz olsa, sağlam imanımız olsa, Kur'an-ı Kerim'i elimizden kimse ayıramaz. Böyle sımsıkı bağrımıza basarız, her fırsatta her yerde okuruz. Amma şeytan aldatıyor, gaflet bastırıyor, Kur'an-ı Kerim'i gereğince inceleyip okuyup çalışmıyoruz. Kur'an-ı Kerim'e bakmak ta, okumadan bile sevaptır.

Beşincisi. *Ve'n-nazaru fî vechi'l-âlimi.*
Âlimin yüzüne bakmak ibadettir, sevaptır.

Neden?

Âlim, ilim öğretiyor, Kur'an-ı öğretiyor, hadîs-i şerîfi öğretiyor. Dinin emrini öğretiyor, Allah'ın rızasının yolunu öğretiyor, insanın cehenneme düşmemesi için sakınacağı şeyleri öğretiyor. En önemli şeyleri öğretiyor.

Allah, âlime ve ilim öğrenen öğrenciye en büyük payeyi vermiştir. Peygamber efendimiz hadîs-i şerîflerinde kesin olarak beyan ediyor ki; İnsan ya âlim olmalı, bilmeli, öğretmeli, ya da bilmiyorsa öğrenmeli, talebe olmalı. Mütellim derler, öğrenen manasına. Üçüncüsü olmamalı. Yani âlim ve veya müteallimden başka bir şey olmamalı.

Yani âlim veya müteallimden başkası ne demek?

Yani ne ilim biliyor, ne de öğrenmeye kal-kışıyor. Ağzıyla isterse havadaki kuşu tutsun, kıymeti yok. E çok zengin, üç tane arabası var, beş tane bilmem nesi var, köşkü var, hizmetçileri var, bilmem itibarı var, mevki var, makamı var, üç defa bakanlık yapmış, beş defa bilmem nelik yapmış, itibarlı, uluslararası ta-nınmış bir kimse, kıymeti yok.

Neden?

Âlim değil. Bilmiyor, öğrenmeye de heves etmiyor, talebe de değil, kıymeti yok. Helâk olacak.

Cahilleri Allah hem işlediği suçtan dolayı cezalandıracakmış.

Sen niye bu suçu işledin?

Bilmiyordum Ya Rabbi!

Tamam. O işlediği suçtan dolayı bir ceza. İkincisi de cahilliğinden dolayı bir ceza daha. Bir de cahilliğinden verecekmiş. Hani bilmemek mazeret değil. İslam'da bilmemek mazeret değil. Bunu da aklımıza yazalım. Her yerde söyleyelim. Bilmemek mazeret değil. Ayrıca suç İslam'da. Mazeret değil, ayrıca suç. Bir de ondan ayrıca cezalandırılacak diye Peygamber sallallahu aleyhi vessellem efendimiz bildiri-

yor. Kamil, ona göre. Bilmemek, sadece mazet değil. Özellikle ayrıca üstünü bastıra bastıra, altını çize çize yazın. Suç bilmek.Öğrenecek.

Hocam bu ilimler de o kadar çok ki, yani hangi birini öğreneceęiz?

Sen bir kenarından başla bakalım, bir öğrenmeye başla.

Hoşuma gidiyor benim. Temsili bir hikaye.

Karıncanın birisi. Birisi de sormuş karıncaya. Nereye gidiyorsun diye? Hikaye bu ya. Nereye gidiyorsun? diye sormuşlar karıncaya. O da demiş ki; hacca gidiyorum. İstanbul'da karıncayı görmüş. Gidiyor bir yere doğru. Nereye gidiyorsun? diye sormuş. Hacca gidiyorum. Gülmüş adam. Ya sen bu tıpış, tıpış, bu adımlarla, ohoo, Üsküdar'ı geçeceksin, oradan yürüyeceksin, Gebze'ye varacaksın, İzmit'e varacaksın, bilmem Konya'dan, Antakya'dan şurdan, burdan, sen hacca gideceksin ha gülmüş. Böyle hacc yolu biter mi? demiş. Temsili şey diye. Karınca demek ki tam feylesof bir karıncaymış. Demiş ki yolunda olayım da demiş. Hacca gidiyormuş. Ee bu gidişle varabilir misin hacca? Bu ayaklarla, bu adımlarla? Ben demiş

yolunda olayım da. Hah bu önemli. Karınca gibi yolunda olmak önemli.

İlim öğrenmenin yoluna girersin. Niyetin öğrenmek. Zamanla da birikir ilmin. Birikmese bile Cenâb-ı Hakk'a savunman olur. Ya Rabbi! Bilmediğimi anladım, öğrenmeye kalkıştım, ama ömrüm vefa etmedi, işte bir nokta da vefat ettim filan. Ama ilim öğrenmek lazım. Bizim de, aha bizim gibi hocaların da öğretmek için var gücümüzle çalışmamız lazım.

Hocalar kızağa çekilmiş, yatmakla meşgul, başta ben, kimseye sözüm yok, kendime. Ondan sonra yapmamız gereken mesainin onda birini yapmıyoruz. Cemaatte rölantiye almış, vitesi boşa almış, rölantide makine patır, patır çalışıyor, bir yere gittiği filan da yok, olduğu yerde Kamil. Makine çalışıyor boyna, ha babam, de babam çalışsın ne olacak, vitesine takılı değil, olduğu yerde, el fireni çekilmiş filan, ne olacak yani.

Millette öyle şey yapmış. Ne diyor bizim Kotku Cami'nin imamı? Bu telefon etti de. O çıkmış koca cemaate bir gün. demiş ahirette siz benim demiş, yakama yapışıp işte bu hoca bize öğretmedi dersiniz. Cuma günü bütün cemaate. Bak demiş, burada sabahtan akşama,

geceye ben öğretiyorum bak demiş, yakama yapışmayın, akşamları ders var demiş. Genci yaşlısı geliyormuş. Elhamdûlillah o da onlara öğretiyormuş. Hoca dediğin çalışacak. Cemaat dediğin de öğrenmeye kalkışacak. Bir hoca yetmezse bir hoca daha alırsınız. Bir hoca yetmezse bir hoca daha getiririz.

Şimdi biz Avusturalya'da iken, Sydney'de bir meşale tutuşturmaya çalışıyoruz. Yanmıyor, üflüyoruz yanmıyor, çakıyoruz yanmıyor, ıslak odunlar, tutuşmuyor. Olmuyor, olmuyor. Allah, Allah. Bir gün bunlara dedim ki; yaşamak için ne lazım size?

Hava lazım mı?

Lazım. Havasız kalırsa havasızlıktan ölür. Tamam. Başka.

Hava olsa da su olmasa yaşayabilir misiniz? Yaşayamaz. Çölde susuzluktan ölür. Başka. Gıda lazım mı? Lazım. Güneş lazım mı?

Lazım. Aha dedim bak bunların hepsinden daha önce size hoca lazım.

Neden?

Çünkü aç, susuz, havasız kalırsanız ölürsünüz. İyi Müslüman isen cennete gidersin. Dünyanın zahmetinden kurtulursun. Bitti. Ölsen bile, mümin olarak ölürsen cennete gidersin.

Ama dinini öğrenmeden ölürsen, ahiretin mahvolursa, hapı yuttun.

O halde hoca, yani iyi hoca. Şimdi hoca deyince hep Turhan Selçuk'un karikatüründen hoca tipi hatırınıza gelmesin. Değil mi? İyi hoca. İyi hoca, insana havadan, sudan, gıddan, güneşten daha lazım. Daha öncelikle lazım. Neden? Öğrenecek. Yani hoca, hoca de veya öğretmen de veya üstad de. veya en çok neden hoşlanıyorsan? Feylesof de veya bilge de. Veyahut büyük âlim de, bilgin de. Veyahut aydın de. Yani en cafcaflı, en fiyakalı, en beğendiğin, en yakışıklı söz ne ise o. Yani senin istediğin cinsten adam. Tamam. Öylesi. Ama insana havadan, sudan, her şeyden daha önde daha gerekli. Allahu Teâlâ hazretleri bizi cahillikten kurtarsın. Cahilliği bırakalım. Dini-mizi öğrenelim. Müslümanca yaşayalım. Şu im-tihanı başaralım. Dünyadaki birçok im-tihanları başaramazsak bir şey olmaz. Bir daha gireriz. O meslek olmazsa başka mesleğe gideriz. O mektep olmazsa başka mektebe gideriz. Ama şu dünya im-tihanını kaybedersek vaziyet çok fena. Bunun başka tarafı yok. Yani kazanmaktan başka çaremiz yok.

Allahu Teâlâ hazretleri bu imtihanı en üstün dereceyle başarmayı cümlemize nasip etsin. Hepimizi şeytan bir şeyle oyalıyor, kafamızı çeliyor, aklımızı gönlümüzü oyalıyor, bizi kandırıyor, asıl hedeften şaşırıyor, asıl yapmamız gereken işi yaptırmıyor da ıvır, zıvır, encik, boncukla oynattırıyor bizi. Allah önemli olan şeyi görüp, önemli olan şeyi yapıp, rızasını kazanmayı cümlemize nasip etsin. Malayani boş şeylerle oyalanmaktan bizi kurtarsın. Cahillikten kurtarsın. Öğrenelim. Öğrendiğimizi uygulayalım. Hem kendimizi geliştirelim. Hem toplumumuzu geliştirelim. Hem insanlığa faydamız olsun. Ailemize, çoluk çocuğumuza en başta olmak üzere.

el-fâtiḥâ.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü